

EL

MAGAZÍN

Núm. 345

Divendres, 6 de setembre de 2024

RELATS

El relat d'Arnau Queralt,
guanyador del 8è Concurs
de Narrativa Curta

PANTALLES

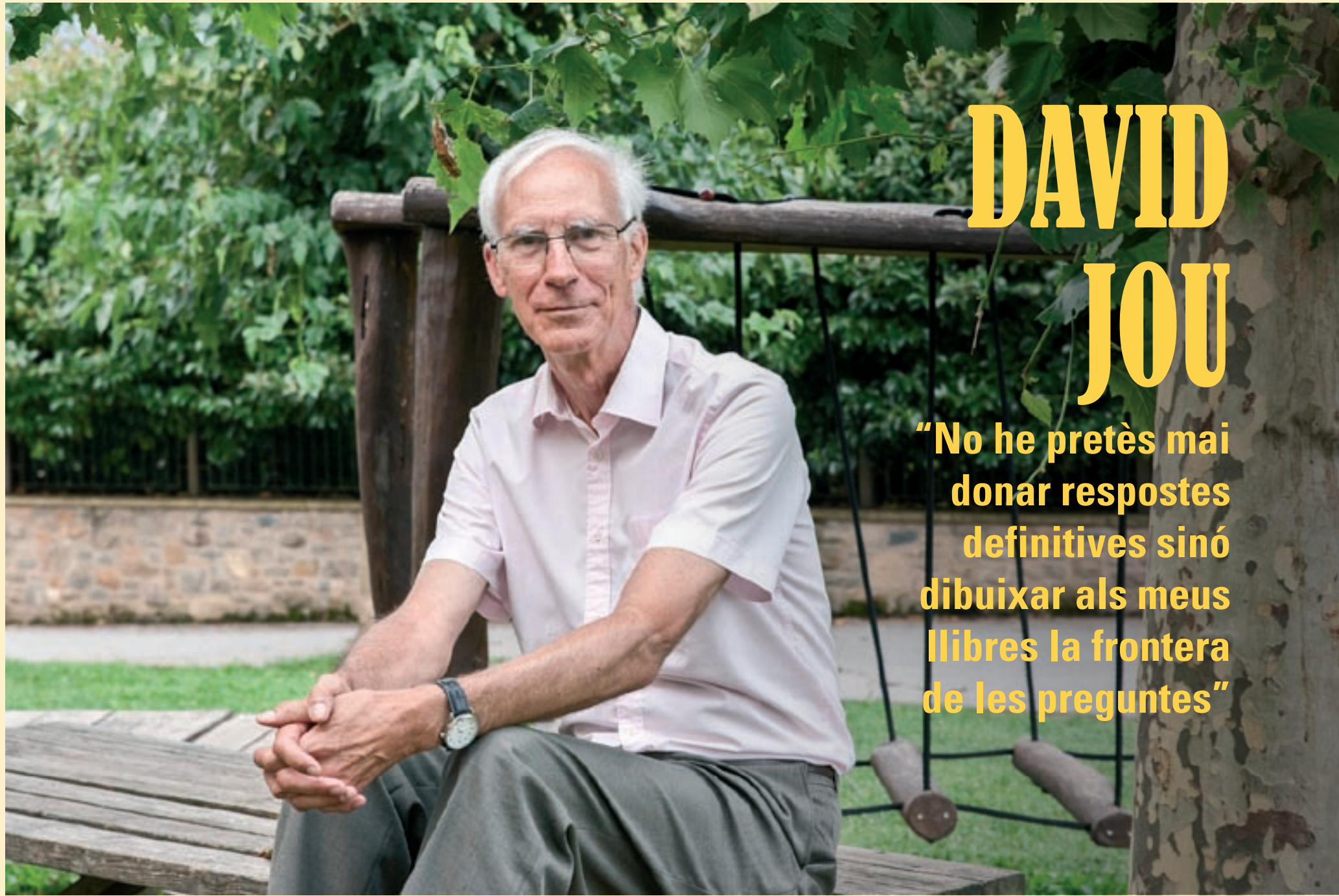
L'estiu de Black Myth, el
primer gran videojoc xinès

DAVID
JOU

"La física obre portes a la filosofia"

ENTREVISTA

DAVID
JOU

“No he pretès mai donar respostes definitives sinó dibuixar als meus llibres la frontera de les preguntes”

La figura de David Jou (Sitges, 1953) combina facetes que rarament coincideixen en una sola persona. És físic, catedràtic emèrit de Física de la Matèria Condensada a la Universitat de Barcelona. És escriptor, assagista i sobretot poeta, amb més de trenta llibres publicats. I a més, un home profundament espiritual, creient. Ha publicat fa poc ‘Pensar la Creació’ (Ed. Albada) i ha rebut l’agost passat a Vallfogona el premi La Mirada Oberta.

**Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Dolors Pena**

Li acaben de donar aquest mes d’agost un premi que porta per nom La Mirada Oberta. Aquesta obertura, en els horitzons intel·lectuals, el defineix?

Efectivament. I en ciència és habitual ser especialista en un tema molt concret, jo vaig triar la termodinàmica perquè potser era la branca més oberta, que agafava des de les partícules elementals a l’Univers en conjunt. I els planetes i les estrelles, els oceans i atmosferes, el cervell, la vida... el que em va fascinar de la física és l’obertura a un diàleg amb moltes facetes del món. M’ha servit per explorar altres camps dins la mateixa física.

Quan parlem de vostè, esmentem que és físic (epítom de la ciència) i poeta (epítom de les humanitats). A més, creient! Que el considerem com una mena de *rara avis* és senyal que tenim una visió massa limitada de les coses?

Jo crec que tenim una visió limitada de la ciència, una visió limitada de la religió... i de la poesia no en fem gaire cas. Sobre la ciència: una cosa és a què pots respondre a través d’ella, i l’altra, quines preguntes et pots fer. La ciència, quan vas a nivell de la cosmologia o la física quàntica, et porta a uns límits de filosofia, que toquen pràcticament amb la metafísica. On s’acaba el tipus de preguntes que et pots fer? I de manera natural entra en aquest terreny que no és d’una metafísica dogmàtica, però que avui és una font de discussions oberta. La física obre portes a la filosofia, i si hi estàs interessat, en el tema religiós.

No és habitual que el món de la ciència expandeixi el seu interès cap a àmbits fora dels estrictes del seu camp?

En general, no. Perquè els científics estan molt especialitzats. I la carrera universitària actual t’obliga a concentrar-te molt en el que fas: fer recerca, publicar articles i que siguin citats... Això desenvolupa la teva activitat intel·lectual en un sentit, però l’estrucna en altres sentits. I vas apartant aquestes reflexions perquè serien un entrebanc en la teva trajectòria. Jo vaig poder entrar en el món de la física en una època favorable: la Universitat Autònoma de Barcelona s’acabava d’obrir. La primera tesi doctoral en Física d’algú que hagués estudiat a la mateixa universitat va ser la meua. Poder obtenir una plaça va afavorir que pogués dedicar-me a la física i en paral·lel a la poesia.

***Pensar la Creació* aborda l’origen de l’Univers. Cosmogonia física versus cosmogonia religiosa? Què investiguen una i altra?**

Totes dues s’interessen pel món, no només pel seu origen sinó en conjunt. La física s’interessa per quines són les partícules fonamentals, les interaccions bàsiques. Per com ha evolucionat l’Univers, com s’han format les seves estructures i com evolucionarà. La cosmogonia religiosa s’ocupa de la pròpia existència de l’Univers, de si depèn d’un tipus de realitat que està més enllà d’ell mateix. I també de quin és el sentit de l’Univers: del bé i del mal... l’Univers pot tenir alguna intencionalitat, un propòsit? Es fan preguntes diferents però poden dialogar entre elles. Per a mi, és això el que resulta interessant. Però primer, per dialogar,

“Hi ha unes casualitats i harmonies numèriques que, si no es complissin, l’Univers seria absolutament diferent. Demuestra això que hi ha un creador? És una possibilitat, però no l’única”

has de saber quines preguntes es fa l’altre. Perquè quan es parla de ciència i fe, se sol plantejar com una divulgació científica que la persona de fe (o teòleg) hauria d’escoltar per aprendre del científic. Jo he procurat que no fos així: llegir teologia i veure quines preguntes van sorgint. Des de la física, no es tracta de veure quines respostes hi pots donar sinó de quina manera més fèrtil es poden plantejar en el context intel·lectual d’avui. I provisional, naturalment.

No esperem que David Jou ens doni, doncs, respostes concretes al perquè de l’Univers. Però sí obrir camins.

A tots els meus llibres ha estat així. No he pretès donar mai respostes definitives a res, sinó dibuixar la frontera de les preguntes actuals. I no són només les que es fa la ciència, sinó les que es fa la filosofia, la religió, la sociologia, l’economia... i totes són diferents. He procurat que la gent sabés que hi ha moltes qüestions obertes. Això ho saps molt bé, per exemple, quan fas ciència i economia: la ciència està lligada a les implicacions econòmiques. Pot haver-hi qüestions molt interessants que no puguis desenvolupar-les perquè l’economia et diu que li interessa més que treballis en d’altres, que tindran més incidència social o que produiran més beneficis. La interrelació entre diferents preguntes és molt subtil i es presenta molt abans de qualsevol resposta.

Creació implica necessàriament que hi hagi creador?

Podria ser que no. Evidentment, reclama quelcom que està molt més enllà dels nostres sentits. La física d’avui és espectacular, en aquesta línia. Et diu que si els valors o les constants físiques fossin diferents de les d’ara a l’Univers només hi hauria hidrogen i heli, no hi hauria carboni. I per tant, no hi hauria vida! Si l’estructura de les partícules elementals no fos de tres generacions de quarks i electrons, no hi hauria hagut ruptura entre matèria i antimatèria. I l’Univers només seria de llum perquè una i l’altra s’haurien anihilat. Per a qui no hi estigui familiaritzat, diríem que costa de ser conscient de la profunditat i la subtileza de l’estructura matemàtica –gairebé metafísica– que sosté l’Univers. Si al darrere d’això hi ha un creador més o menys personal al qual puguis atribuir qualitats (justícia, bondat, amor, interès pels humans...) ja és quelcom que la ciència no respon.

Aquest Déu més personal, amb atributs com els que vostè esmenta, que seria una aproximació al déu dels cristians.

Exacte. I no vol dir que hagi de tenir necessàriament forma antropomòrfica, humana.

Feia referència al cúmul de coincidències que s’havia de donar perquè s’acabés generant vida, en qualsevol forma, en aquest planeta. Massa coincidències? Es fa difícil de creure que sigui pur atzar?

Moltíssimes coincidències, per això resulta tan sorprenent. I per això m’interessa l’astrobiologia: perquè es planteja el problema de la vida a escala còsmica, no només a la terra, que és el que coneixem i sabem com ha evolucionat. L’astrobiologia es plan-

“En la ciència m’ha interessat conèixer no només les teories que han funcionat, sinó les que són elegants però que no han funcionat. Fa pensar en la revelació: el món, no el pots deduir sols de la raó”

teja com podria ser la vida en altres tipus de planetes, quins la podrien tenir. Et plantejges una evolució a escala còsmica que t’eixampla molt la visió de com es connecten vida i Univers. Són camps d’estudi que han nascut fa relativament poc temps: abans de 1996 no s’havia observat cap sistema planetari extrasolar i des de llavors en portem descoberts uns quatre mil, amb uns set mil planetes. Eixamplen les preguntes! Que allò que ha succeït aquí a la Terra sigui tan fortuït com perquè haguem acabat existint els humans, l’hem d’imaginar com a prova definitiva de l’existència d’un Déu, o bé podem imaginar un Déu que crea l’Univers per ell mateix, unes lleis físiques... i el deixa anar perquè sap que en un planeta o altre sorgirà una espècie capaç d’un cert tipus de coneixement, més o menys religiós. En aquest sentit, a mi em resulta més fàcil d’imaginar aquest creador. Un Déu que crea l’Univers no per als humans sinó perquè dins d’ell hi pugui haver un coneixement, unes qualitats superiors de les quals nosaltres –molt imperfectament– participem.

Hi ha un punt en què arribem a qüestions que ja no es poden demostrar mai? El teorema de la indecidibilitat.

El que diu aquest teorema és que dins d’un sistema d’axiomes prou complex, tard o d’hora trobes qüestions indecidibles. És a dir, ben formulades però que dins d’aquell sistema d’axiomes no pots demostrar que sigui veritat ni que sigui fals. Llavors es plantejgen tres possibilitats. Una: ja he arribat al límit, no continuaré formulant altres preguntes. I una altra de doble: continuaré explorant, i allò que no puc demostrar que sigui veritable ni fals, ho afegeixo com a nou postulat de la teoria. I continuo la meua exploració del món. Per a mi és una manera

molt bonica de lligar la raó de les matemàtiques amb la llibertat de la fe. Perquè tard o d’hora, et trobes *condemnat* a aquesta llibertat. El teorema de la indecidibilitat té un component sartrià, de Sartre: ens condemna a ser lliures. Tard o d’hora trobarem una qüestió en la quals ens quedem aturats o podrem seguir lliurement la nostra recerca havent incorporat això que triarem. No és una llibertat absoluta: les dues opcions no són equivalents, una serà més fèrtil que l’altra. És una gran invitació al diàleg i el diàleg –l’obertura, les connexions, l’harmonia– sempre m’ha interessat. Per això al final del llibre dic que la fe és quelcom indecidible, en què hi ha un element de raó i un de llibertat.

Salvant les distàncies, penso que la física sempre ha avançat a partir d’hipòtesis sobre les quals s’ha treballat... i algunes s’han confirmat.

Així ha estat. Les ones gravitatòries, per exemple, no és ni tan sols Einstein qui les proposa, i això molta gent no ho sap. Es proposen mig segle abans, i en el marc d’una teoria molt diferent. Veure la relació entre les unes i les altres és molt subtil. En la ciència, a mi m’ha interessat conèixer no només les teories que han funcionat sinó les teories elegants però que no han funcionat. Tenen una capacitat d’atracció molt gran, fins i tot consistència interna, però no funcionen per alguna qüestió experimental. Veure que aquella construcció teòrica fabulosa no ha funcionat per algun element experimental em fa pensar en la idea de revelació: el món no el pots deduir només de la raó, té uns elements de revelació (que en la física són els experiments) que poden obligar-te a abandonar.

A França, aquests últims mesos, un dels llibres més venuts ha estat Déu, la ciència, les proves. Els autors hi diuen que es pot provar l’existència de Déu. Com ho veu?

Crec que és anar massa enllà. Tenen les proves que has de continuar pensant en el tema de Déu. No pots acceptar directament la realitat tal com és sinó que al seu darrere, tal com deia, hi ha unes casualitats i harmonies numèriques que si no es complissin l’Univers seria absolutament diferent. Ells diuen que, com que això és tan improbable, demostra que hi ha d’haver un creador. Efectivament, és una possibilitat però no l’única. Per això al meu llibre prefereixo deixar-ho obert. I encara que demostrés l’existència de Déu, suposadament, no saps quina mena de Déu demostra. En matemàtica, els teoremes d’existència són molt complicats.

Vostè va conèixer Stephen Hawking. Creu que tenia una preocupació teològica o metafísica?

Inicialment sí, quan vaig anar a Cambridge per fer-li l’entrevista l’any 1988 abans que vingués a Barcelona. El seu llibre deia que si arribéssim a conèixer determinades coses hauríem entrat en la ment de Déu. Jo li vaig preguntar, i ell –que ja parlava a través de l’ordinador– em va contestar que el seu déu és el d’Einstein, o sigui, “la racionalitat matemàtica de l’Univers”. Després va anar canviant de punt de vista, quan va veure que la teoria de supercordes no donava respostes, sinó que obria més preguntes encara.

La poesia també és una manera d’aproximar-se a allò que no es pot dir?

Vaig començar a escriure’n de molt jove, a *L’Eco de Sitges*. M’ha interessat sempre, d’una banda, com a sistema de preguntes. I de l’altra, com a forma d’exploració del llenguatge, de fins on pots arribar a expressar-te, i de la comunicació. M’ha interessat molt la poesia religiosa però feta en època científica. Son límits de l’inefable. Com deia George Steiner, hi ha tres grans límits: Déu, les matemàtiques i la música. La poesia hi connecta: com arribes a expressar l’emoció de les tres coses? I també m’interessa la pròpia construcció del llibre en la seva estructura. Com construir un edifici: com pots fer que sigui més elegant, més ampli, amb més finestres obertes a l’exterior? Llavors tinc llibres que són molt unitaris, com el que vaig fer sobre cinema, *Els ulls del falcó maltès*, i d’altres de més variats com *Basilisc*, on hi ha més exploració formal.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Sobre la Copa Amèrica

Barcelona té ja una llarga història de fer-se i refer-se a cops d'esdeveniments. Les grans Exposicions Internacionals, de 1888 i de 1929, van mostrar al món la fortalesa de la ciutat industrial i varen permetre inversions i donar-se a conèixer al món. El Congrés Eucarístic de 1952, en ple franquisme, a banda de refer més o menys la fe dels catalans va deixar com a resultat un barri d'habitatges socials i promocionar un temple de la Sagrada Família que encara no havia estat víctima de la desmesura dels successors de Gaudí. El 1992, probablement va viure la ciutat l'acte de promoció més emblemàtic i d'exhibició de modernitat que va tenir com a resultat a banda de ser admirada, l'obertura al mar, les rondes i una altra remodelació urbanística i d'estil, encara que el contrapunt n'ha estat la turisticació que va venir després i que, avui, resulta ja insuportable i insostenible. Després de les Olimpíades es va voler crear un altre esdeveniment, força fallit perquè ningú en va entendre el sentit, com va ser el Fòrum Mundial de les Cultures el 2004. Encara que gran alcalde, Pasqual Maragall no encertava totes les idees que posava sobre la taula. Joan Clos ho va gestionar amb tanta dignitat com va poder. Ara s'ha encarregat que fes el paper de revulsiu la Copa Amèrica de Vela.

Els grans esdeveniments, i així es plantegen, són excuses per tal de disposar d'un objectiu compartit que posi en marxa processos de canvi tot mobilitzant diners, esforços, projectes urbanístics, consensos ciutadans, l'orgull

de la ciutat..., perquè funcionin com un moment de voluntat de canvi i que, més enllà dels fets organitzats, en quedi una ciutat diferent i se'n reforci la reputació i la imatge de marca. No sé si una competició de vela, per més pretensions que té, per als sectors socials als quals interessa i malgrat una promoció embafadora, dona per tant o, més ben dit, si no genera més efectes no desitjats que no pas dels altres. S'ha endreçat el Port Vell, i això quedarà, però poc més a banda de veure durant molt

Més enllà de l'exhibició de riquesa i poder, aquesta és una competició d'enginyers que té poc d'espectacle

temps com els rics molt rics juguen a un esport que ni entén ni interessa gairebé a ningú. Perquè els organitzadors es dignessin a instal·lar-se a Barcelona aquesta edició, han calgut uns quaranta milions de subvencions públiques directes i un paquet de beneficis fiscals difícils d'explicar. No paguen impostos de societats, se'ls retorna l'IVA i se'ls rebaixa un 65% l'IRPF. No està malament. Per justificar-ho, es donen unes xifres d'impacte econòmic positiu tan generoses com difícils de creure. Els informes oficials parlen d'una incidència de 1.200 milions d'euros i d'un

retorn de 6,35 euros per cada euro invertit. És clar que aquesta projecció es fa calculant que la competició portarà 2,5 milions de visitants addicionals –com si en fessin falta més–, i que crea 19.000 llocs de treball. Pura fantasia. La major part de persones que s'acosten al Port a tafanejar ja són de Barcelona o en venien. Els llocs de treball promesos, ni en broma.

El que és cert és que la darrera Copa Amèrica es va celebrar a Nova Zelanda, concretament a Auckland, i va provocar pèrdues notables assumides per les administracions públiques del país i que només va interessar a 38.000 visitants, molt pocs per a tanta parafernàlia i pretensions desmesurades. Més enllà de l'exhibició de riquesa i poder que fan les embarcacions i els seus espònsors, aquesta és una competició d'enginyers que té poc d'espectacle i encara menys vist a peu de port. Els valors inherents a un món de riquesa i exclusivitat no sé ben bé si són els que més connecten amb la majoria de la ciutadania i si són els que ens convenen. Segurament aquests dies serveixen per omplir hotels i botigues del luxe, però, suposant que sigui així, resulta una mica indecent quan els problemes i les prioritats de la gent de la ciutat són ben bé uns altres. A Barcelona ja no li calen excuses per fer-se un nom al món que ja té, sovint amb excés. La seva constant posada al dia s'ha de poder fer sense uns subterfugis que no li calen. El recurs al "gran esdeveniment" resulta, a hores d'ara, un xic provincià.

Carles Duarte

El Federal

Per comprendre millor el debat polític d'avui pot ser útil mirar enrere per trobar algunes claus d'interpretació. La publicació de la darrera novel·la de Sebastià Alzamora, *El Federal*, ens ofereix una interessant perspectiva sobre un moment històric marcat per la revolució de 1868, coneguda com *la Gloriosa*, que va comportar el desterrament de la reina Isabel II i l'inici del Sexenni democràtic, un context propici perquè l'any 1869 esclatés l'anomenat Foc de la Bisbal, previ al breu regnat d'Amadeu de Savoia (1871-1873) i de l'encara més fugissera Primera República (1873-1874). Escriptor i home de pensament, Sebastià Alzamora no es limita a la crònica dels fets bèl·lics d'una revolta efímerament reeixida, una part, per cert, excel·lent del relat que l'autor sap teixir d'una manera admirablement resolta des d'un punt de vista literari. Alzamora, a més,

ens hi acaba confrontant amb les insatisfaccions i les incerteses de la vinculació de Catalunya a un projecte d'Espanya on hi ha més detractors que partidaris del reconeixement de la seva diversitat consubstancial. Un dels aspectes més brillants d'*El Federal* és el retrat que ens aporta dels dos protagonistes principals d'aquell episodi, amb visions antagòniques del món: el governador militar de Girona, el brigadier Romualdo Crespo, i l'alcalde de Sant Feliu de Guíxols i diputat Pere Caimó. Però tot seguit hi hem d'afegir altres personatges fonamentals de la narració, com ho són els responsables de l'hospital de campanya instal·lat en un convent: la dona de Caimó, Isabel Batalla, la mestra Isabel Vilà i l'Anna Rocas i el seu marit, Zacaries Siro. Al llarg del text Alzamora ens hi presenta els ideals d'aquells federals d'esperit democràtic i de vocació de dignitat, que van des de la comunió de l'home amb la natura a la separació entre l'Estat i l'Església, la llibertat de culte, l'abolició de les quintes i evidentment un federalisme

republicà. La contraposició de Crespo i de Caimó i la mirada crítica d'Alzamora sobre la violència constitueixen aspectes centrals de l'obra. Un dels implicats en la revolta, Francesc Sunyer, diputat i fugaç alcalde de Barcelona, afirma "Els homes estem sempre més a prop de la barbàrie del que estem disposats a admetre", una frase que es fa gairebé inevitable associar a la setena de les Tesis sobre la filosofia de la història de Walter Benjamin. Mentre Romualdo Crespo opinava: "La força sempre és necessària. Una certa força convenç les persones de la providencialitat del poder", Pere Caimó es lamentava: "el vessament de sang és una imbecil·litat [...]. Una solemne, petulant i tràgica imbecil·litat." Però Alzamora no s'està d'anotar "com és de poderós el vincle entre les persones quan les envolta la violència" i d'aportar una observació prou significativa: "Les paraules que es diuen en el combat són lleugeres a la llengua i feixugues a la memòria." Podríem afegir-hi que les que formen part de la millor literatura perduren.

LLIBRES

NOTES DE LECTURA

Pere Martí i Bertran

La relativitat de la petitesa

Pep Molist (Manlleu, 1965) és un bibliotecari i crític literari que s'ha fet un nom en la literatura infantil, tant en prosa com en poesia. L'any 2021 ens va sorprendre gratament amb un poemari, *Rastellera de colors*, il·lustrat amb molt d'encert per Alicia Varela (Gijón, 1974). La bona entesa i l'èxit del llibre els han portat a compartir una nova experiència, no pas fàcil, sobretot d'il·lustrar, per la temàtica: *Petiteses*. Es tracta d'un conjunt de 35 poemes (més un de presentació), agrupats en cinc grans blocs dedicats a les coses petites, que, com ens expliquen uns apunts finals que resumeixen la filosofia de l'autor i de la il·lustradora en la creació d'aquesta petita obra d'art (deixeu-m'ho dir així), ens mostren "la grandesa que a vegades adquireixen les coses petites".

Els poemes, doncs, ens parlen d'això, de coses petites, sobretot tangibles i reals (un clip, un bon-sai, una llavor, una puça, una formiga...), però també d'altres de més etèries i intangibles (una bufada, un sentiment, un bes, un segon...) i fins i tot algunes de fantàstiques, com un follet o un nan.

I Pep Molist ho fa jugant amb els mots i amb els sons i amb les tipografies i amb els recursos literaris..., per apropar els poemes als infants, per fer-los gaudir de la musicalitat i de la bellesa de les paraules; ahora, és clar, que transmet reflexions i missatges, més o menys amagats, que conviden el lector a l'optimisme, malgrat les dificul-

tats ("Gra de sorra" per exemple), a la constància ("Llavor", posem per cas), a relativitzar les coses, sobretot les negatives ("Cigró", entre altres), a la creació i l'escriptura ("Fil", sens dubte), etc.

I no puc acabar aquesta ressenya, és clar, sense parlar de les il·lustracions d'Alicia Varela, ja que converteixen el volum en una obra d'art, com he apuntat. Es tracta d'un conjunt d'il·lustracions, majoritàriament a doble pàgina, que complementen i amplien el significat dels poemes, que podem dir que en fan una lectura molt personal per part de la il·lustradora. N'hi ha molts exemples, però en destacaré un, "Bufada", que m'ha cridat especialment l'atenció per la dificultat de ser il·lustrat (com molts d'altres, ja ho he dit). Unes il·lustracions que són un esclat de color, d'alegria, de vida...

Afegiu-hi una edició magnífica, cuidada fins al darrer detall, i entendreu per què avui recomano *Petiteses*.

PETITESSES

Autor: Pep Molist

Il·lustradora: Alicia Varela

Editorial: Babulinka Books

Col·lecció: "Minimini"

Lloc i any d'edició: Barcelona, 2023

Nombre de pàg.: 103 (sense numerar)

NOVETATS EDITORIALS

'Acte de fe'

Sergi Belbel
Ed. Proa

Després del debut en novel·la amb *Morir-ne disset* (Premi Sant Jordi 2022), Sergi Belbel torna amb aquesta novel·la ambientada quan la Inquisició persegueix falsos conversos, és a dir, jueus que només han fet veure que es convertien en cristians. Manuel Núñez, jove teòleg sevillà, s'hi implica, però anirà a Aragó i veurà que allà la Inquisició és vista com una imposició castellana.

'La puta i la santa'

Gemma Pascual
Comanegra

Un altre títol esperat de la *rentrée* literària és aquesta novel·la de Gemma Pascual, que ve de l'èxit de *Torturades*. Però ara és novel·la, un relat de ficció total que dibuixa un paral·lelisme entre dues dones, besàvia i besneta, d'una família obrera. Dues Maries. Una viurà els temps difícils de la lluita obrera i la guerra. L'altra s'enfronta a la violència a casa, la del seu home.

'M'hauria agradat coneixe't'

Fel Faixedas / Univers

A l'actor Fel Faixedas li hauria agradat de conèixer un dels seus avis, l'avi Pitu. I ho veu clar el dia que la seva àvia li demana "i avui, on vas a treballar?". Hi intueix un respecte per l'artista, quan a la resta de la família els hauria agradat més que seguís amb la peixateria. Perquè el seu home, l'avi Pitu, havia estat músic i havia anat d'aquí cap allà amb la gran Orquestra Maravella.

'Uralita'

Pau Vadell
LaBreu Ed.

Ja sabem que la uralita tapava, però era un sostre falsament protector: a sota tot hi bullia. La uralitat, com els somiers que fan de tanca en un hort, podria ser el símbol d'una societat en vies de desaparició, la que Pau Vadell –amb llarga i premiada trajectòria– vol reflectir als seus poemes. Què, si no, expressa el que porta per títol "El dia que destruïren el safareig de casa per fer-hi una rotonda?".

'[In] comunicats'

Helena Guasch
Pagès ed.

En essència, els humans som animals evolucionats. Som biologia. Des de fa milers d'anys som tecnològics. Però ara, a més, som digitals. I fins a quin punt això últim ho condiciona tot? Ens canvia l'estructura del pensament? Dominem menys paraules? Preguntes a les quals intenta donar resposta aquest assaig d'Helena Guasch, que va rebre l'any passat el Premi Josep Vallverdú.

8è CONCURS NARRATIVA CURTA LA GRALLA - 1r PREMI

ROIG CIRERA, ROIG INTENS

Arnau Queralt Bassa · Santa Eulàlia de Ronçana

Il·lustracions: Maria Peix

Na Marina va néixer entre sacs de farina a l'obrador del forn dels seus avis. La llevadora la prengué dels braços de la seva mare i la deixà amb cura sobre la pala d'enfornar, falcant-la tot seguit amb llonguets acabats de coure per evitar que caigués daltabaix i, alhora, proporcionar-li una mica de caliu.

El part havia estat llarg i, després de tantes hores de tensió, tota la família estava fent una coca. L'àvia Fina s'acostà a poc a poc a la pala d'enfornar i contemplà emocionada aquell bé de Déu de felicitat que jeia postrada entre panets de crosta cruixent i daurada. L'avi Miquel romania assegut a la pastera, un parell de metres més enrere, feliçment trasbalsat per haver pogut veure néixer entre retalls de crostes i d'engrunes la nova integrant de la seva llarga nissaga de forners. Un naixement humil però sense cap mena de dubte absolutament digne de la seva família i professió.

Aquells llonguets, encara calents, desprenien una olor de fleca tan intensa i pura que la criatura s'embriagà immediatament de llevat, farina i pa. Poques hores després de néixer, ja havia començat a fermentar en el seu cor la vocació de fornera. I l'avi, que també havia nascut en aquell obrador, ho sabia, com ho sabia el seu fill, el pare de la Marina, que havia estat engendrat i parit, com els seus nombrosos germans, entre sacs de farina, corrons, pales de forn i tota la resta d'utensilis que pugui haver-hi en un forn com aquell.

A les 6 del matí, minut més minut menys, el gall del senyor rector anuncià el nou dia amb un cant estrident i tots els membres de la família que es trobaven en condicions de fer-ho es van posar a netejar l'obrador i a coure tot el pa que, amb previsió, havien deixat preparat abans del part. Quan el campanar de l'església, que era a pocs metres de la casa, començava a convocar els feligresos a missa de 8, l'avi Miquel obrí la porta de la fleca per deixar que l'aire fresc entrés a saludar la petita Marina i s'emportés ben enllà totes les emocions d'aquella nit per tal que no quedessin enganxades a la crosta dels pans i llonguets que havien acabat de coure i que ara estaven reposant a l'obrador tot esperant ser venuts.

Quina fou la seva sorpresa en veure que a aquella hora ja hi havia gairebé tot el veïnat fent cua de forma disciplinada davant del forn! Era tan llarga que arribava pràcticament a la porta de la casa de la vida, que era ben bé a un centenar de metres. Es pot dir ben bé, per això, que la Marina nasqué amb un pa sota el braç, ja que l'afluència de clients fou contínua durant tot el matí, deixant l'obrador ben buit i el calaix curull de monedes en poques hores. Cal tenir present que cada peça comprada, ja fos un pa de pagès, una barra de quart o bé un tros de coca, donava dret a entrar a l'obrador per visitar la criatura, la qual trobaven faixada en bolquers sobre la pala d'enfornar, amb el seu pare i la seva mare a banda i banda. Si s'hi haguessin fixat, haurien vist dalt del sostre una aranya vestida de seda, que, amb un capell de llevat al cap, es passà tot el dia gronxant-se joia dins d'una teranyina que havia teixit amb forma de barra de mig per celebrar aquell naixement.

Tots els "ohs!", "renois!" i "enhorabones!" del poble s'esgotaren en poques hores i mentre les felicitacions no cessaven, els nervis de l'avi Miquel anaven sortint a flor de pell a mesura que el sol s'enfilava cel amunt en direcció al punt del mig-

dia. De fet, deu minuts abans de les 12 el bon home sortí apressadament al carrer amb el rostre encara ple de farina per rebre la visita que més esperava, i a les 12 en punt una comitiva encapçalada per tres representants del Gremi de Forners es plantà davant del forn. Carregats de tradició, aquells dignataris venien a donar compliment a un ritu ancestral: l'ingrés de la nounada a la noble Comunitat del Pa.

Després de la profunda reverència per part del vell forner i dels clients que a aquella hora encara feien cua per comprar el pa, que eren encara molt nombrosos, els tres grans personatges entraren a la fleca amb pas solemne, abillats amb les seves millors vestimentes i lluint tot de medalles fetes de croissant i de xuixo. Hi entraren precedits per una desena d'aprenents, que llançaven a l'aire centenars i milers de petites crostetes daurades que, en caure al terra, cruixien sonorament en ser trepitjades per la comitiva.

Un cop rebudes les corresponents salutacions i mostres de respecte per part de l'àvia Fina, dels pares de la Marina i la resta de treballadors i treballadores del forn a la rebotiga, els tres dignataris i els seus acompanyants creuaren la llinda final, la que donava pas a la cambra més sagrada d'aquell santuari del pa: l'obrador. En aquell mateix moment, els dos germans de la Marina sortien esperitats per la porta que comunicava l'obrador amb el pati de darrere la casa, amb les mans ben enfarinades.

Quan arribaren davant la pala d'enfornar, les cares dels tres dignataris van adquirir un color roig intens, mentre que el rostre dels membres de la família van adquirir una pal·lidesa mai vista fins aleshores per aquelles contrades. La responsable d'aquella reacció la tenien al seu davant, ajaguda en una pala d'enfornar i envoltada per un marc de llonguets daurats. Tenia la cara completament enfarinada i una cirera confitada, ben vermella, engalanant-li el nas.

Des d'aquell precís moment, la Marina restà exclosa per sempre més del gremi de forners i cap massa de farina, aigua, sal i llevat que fes i cogués no podria tenir mai la consideració de pa i tampoc podria ser venuda ni menjada. Ni en aquell poble, ni enlloc. Malgrat això, els dies i els anys passaren i la criatura creixé ufanosa com qualsevol altra nena de la seva edat.

La seva infantesa fou, en termes generals, plàcida i feliç: escola de dilluns a dissabte, jocs a la plaça cada tarda, missa de 12 el diumenge, lluita de lledons al raval de fora vila... Amb la porta tancada al negoci familiar des de poques hores després d'arribar al món, els seus pares la portaren a escola del poble amb l'esperança que hi adquirís els coneixements i les habilitats que li permetessin, més endavant, trobar un futur lluny del món del pa.

Cada dia de l'any, però, quan la Marina tornava d'estudi, entrava amb pas decidit a l'obrador, aquell terreny tan propi i que una trapelleria innocent dels seus germans, molts anys enrere, li havia vedat per sempre més. Si hi trobava algú feinejant,

agafava un bastonet de pa i fugia d'una revolada, intentant no ser vista. Ara bé, si l'estança era buida, obria un sac de farina, n'agafava un bon grapat amb les dues mans i s'emblanquinava el rostre. A continuació abastava el pot de les cireres confitades que el seu pare tenia en una de les lleixes, una mica amagat, i se'n posava una al nas. I reia, reia molt, i alhora plorava, i plorava molt, amb aquella nàpia de color roig intens!

Un dia, pels volts de Nadal, homes i dones vingudes de fora creuaren el poble fent sonar tenores i fiscorns, amb aires de festa, i plantaren un gran palau de lona, amb tires blanques i vermelles, a la

veien aquelles acrobàcies impossibles, els faquirs insensibles a qualsevol tipus de dolor, malabaristes d'una habilitat impensable, i un llarg etcètera de petites meravelles.

A mitja funció es feu el silenci durant uns segons i de sobte el teló s'obrí per donar pas a una dotzena d'homes i dones amb la cara tota pintada de blanc i amb nas vermell. La Marina, que mai fins aleshores no havia vist un pallaso ni en coneixia l'existència, obrí els ulls de bat a bat i, mentre tota la quitxalla reia i xisclava d'il·lusió, ella emmudí i seguí tota l'actuació. Amb fruïció, amb una llússor als ulls desconeguda fins ara i un discret somriure. En silenci, però. Amb el mateix silenci i discreció amb els quals s'aixecà i desaparegué sense que ningú la veiés marxar en el moment que els pallasos acabaren la seva actuació i el públic aplaudia follament.

Al final de la funció, que era la darrera que els artistes de circ feien en aquell poble, la música de trompes i timbals omplí amb aires de festa la carpa i el teló s'obrí per donar pas a tota la companyia, que sortí en pes per acomiadar-se del públic. Els germans i els cosins de la Marina, completament lliurats a l'espectacle, s'enfilaren a les cadires per aplaudir sense parar. No s'adonaren –ni ells ni cap altra criatura del poble– que entremig de la gent del circ hi havia un pallaso de més, més petit que els altres, amb la cara coberta de farina de forner i amb un nas de color roig cirera.

El dia següent, les primeres clarors de l'albada trobaren la Marina palplantada arran de camí, amb una bossa grossa als peus. De sobte, se sentí de fons el toc dels fiscorns i les tenores que precedien la comitiva. Abans que els carros arribessin on ella era, la Marina tragué un petit saquet de la bossa on havia engiponat les quatre coses que tenia, l'obrí i, amb una mà, agafà un grapat de farina. Amb l'altra mà furgà dins d'una de les butxaques de l'abric i en tragué una cirera confitada, ben grossa i rodona.

Quan el sol acabà de treure el cap per sobre les muntanyes de l'horitzó, il·luminà l'últim carro de la comitiva. Asseguda amb els peus penjant per fora, mirant-lo de fit a fit, una nena de 10 anys el saludava amb la mà alçada i un somriure amb aires de futur. Amb la cara blanca i una cirera confitada al nas. Un nas roig cirera, roig intens.

vora del riu. La Marina, que ja devia tenir prop de 10 anys i mai havia estat en un circ, hi anà una tarda de diumenge acompanyada pels seus germans i tota una rècula de cosins. Les criatures estan absolutament embadalides per l'espectacle. Era, sense cap mena de dubtes, la primera vegada que en aquell poble es

Escolta el pòdcast dels relats del 8è Concurs de Narrativa Curta La Gralla

Col·laboren:

La Gralla

INSTITUCIÓ PUIG - PORRET
FUNDACIÓ PRIVADA CATALANA

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

345

 CONSORCI PER A LA
NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

GÈNERE I NOMBRE DELS TOPÒNIMS

Gènere i nombre dels topònims

Com podem saber quin és el gènere dels topònims? Com a norma bàsica i no exhaustiva, podem dir que els que acaben en *-a* àtona són femenins, *grosso modo*. Els altres solen ser masculins. Per exemple: la Tortosa visigoda, la Tarragona romana, la Barcelona medieval, el Madrid republicà, el Canadà francòfon, el París nocturn. Es consideren igualment de gènere femení les ciutats que van encapçalades per l'adjectiu *nova* o el substantiu *ciutat*, com Nova York, Nova Orleans, Nova Delhi o Ciutat de Mèxic. Per exemple: "La Nova York més perillosa", "la Nova Delhi més autèntica".

Hi ha, però, casos que no segueixen aquesta tendència general: la Safor, la Tet, el Matarranya, etc. Per això, en cas de dubte, cal consultar sempre les eines més fiables, com ara el web d'*Enciclopèdia*. Hem de tenir també present que els topònims femenins no fan flexionar mai *tot* i *mig*, és a dir, es mantenen en masculí: "Hem recorregut *tot* Europa", "ho sap *mig* Tortosa".

Observeu que els noms dels rius solen ser masculins (potser perquè la mateixa paraula *riu* ja és masculina). Tot i això, n'hi ha que tradicionalment tenen el gènere femení: la Muga, la Tet, la Garona, la Tordera, la Bassa, la Canta-rana, la Castellana, la Llawanera, la Mugueta, la Noguera (Pallaresa, Ribagorçana), la Ribereta, la Riberola, la Sosa, la Valira, etc.

I si parlem del nombre, veurem que molts topònims admeten el plural: les Barcelones del món (les diferents ciutats que reben aquest nom), les dues Corees (Corea del Nord i Corea del Sud), les dues Alemanyes (l'Oriental i l'Occidental, de l'època del Teló d'Acer).

Fonts: Onomasticon Cataloniae
Diccionari Etimològic i Complementari de la Llengua Catalana
Web de l'Ajuntament de Muntanyola Ajuntament de Muntanyola
ésAdir (esadir.cat)

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

VIURE A CATALUNYA.
APRENEM CATALÀ
des de l'amazic

Material didàctic del Departament de Cultura per aprendre català adreçat a persones que tenen com a llengua primera l'amazic.

amb el suport de:

EL 9 NOU

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Ho podeu trobar a: EL9NOU.CAT

UNITAT 18: Diàlegs: Les hores i els dies

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jordi Sunyer

THE JAYHAWKS 'Tomorrow the Green Grass'

American Reocdrs, 1995

The Jayhawks van néixer a Minneapolis durant la dècada dels 80 i es van començar a fer un nom al circuit del country-rock alternatiu a principis dels 90 quan el tàndem que formaven Gary Louris i Mark Olson va donar els millors fruits. Els dos líders del grup, sovint barallats i amb una relació d'alts i baixos, van remar finalment en la mateixa direcció i van crear *Tomorrow the Green Grass*, el quart àlbum de la banda amb 13 peces d'orfebreria que són tota una delícia. Dotze són temes propis i també excel·leixen fent una sorprenent versió de "Bad Time", de Grand Funk Railroad. Poc després de treure el disc el tàndem va descarrilar però a l'hora de gravar-lo l'engranatge va funcionar a la perfecció amb Louris fent la veu més aguda i Olson la més greu i terrenal. Cantaven alhora a gairebé tots els temes

i algú els va batejar com els Simon & Garfunkel del country alternatiu. I sí, les friccions que es van carregar Simon & Garfunkel també es van ventilar el duo de The Jayhawks, que ja fa anys que segueixen actius *només* amb Louris de cantant. L'any 2011, però, el disc es va reeditar amb 21 talls inèdits (molts dels quals composicions que no s'havien publicat mai) i la banda va fer una petita gira per la qual van repescar de nou a Olson. La retrobada, com era previsible, va ser puntual. Actualment The Jayhawks segueixen vius i actius –sense Olson– i aquest passat juny encara van passar per Barcelona.

NOTES

Nou disc de Sau30 amb gira i trobada d'amics

Aquesta setmana Sau30 ha publicat "Filigranes en estèreo", el tercer *single* del que serà el seu segon disc que es publicarà el proper dia 27 de setembre en format físic i digital. Durant els últims mesos la banda que capitaneja Pep Sala ja havia estrenat "Nous poemes i velles promeses" i "A mi no em cal", peces que també formaran part del que serà el segon treball d'estudi de Sau30, una banda que va néixer per celebrar els 30 anys del naixement de Sau i que de moment ja es veu que no té data de caducitat. El nou disc, a jutjar per les tres peces que ja s'han pogut escoltar, serà eclèctic i amb influències de diferents estils i gèneres musicals. Això sí, sempre amb el segell personal d'un Sala inesgotable que continua creant melodies eternes alienes al pas del temps. Pel que fa al nou *single*, "Filigranes en estèreo" (que també serà el títol del nou disc), es tracta

d'una cançó amb una lletra intimista que "refleix la soledat després de la pèrdua d'algú estimat". El tema el canten sencer les veus de Pep Sala i Jonathan Argüelles i a les tornades s'hi afegeix el

teclista Ramon Altimir. No hi falten els característics arpegis de guitarra de Josep Lluís Pérez i la base rítmica formada per Pep Sánchez al baix i Quim Benítez Vilaplana a la bateria. La banda osonenca també ha explicat que la presentació del disc es farà en quatre únics concerts, dels quals de moment se n'han anunciat dos: el 4 d'octubre de 2024 al Teatre Auditori de Granollers i el 20 de desembre al Teatre Aliança del Poble Nou a Barcelona. A part, els amants de Sau també tenen una cita aquest diumenge amb la tradicional trobada de fans al Prat Verd de Malla amb concert exclusiu de Pep Sala. 25 anys després de la mort de Carles Sabater (homenatjat a la cançó "Nous poemes i velles promeses"), el llegat i el record de Sau segueix ben viu.

EL TEST Jordi Tolosa

Primer instrument que vas aprendre a tocar. La guitarra. **Primer grup del qual vas formar part.** Penjats d'un Fil. **Primer concert en directe?** Al carrer durant un Mercat de Música Viva de Vic amb Penjats d'un Fil. **Primer disc que et vas comprar?** Escoltava els discos del meu germà. **Quants discos tens aproximadament?** Entre 50 i 100 CD, però ja no els faig servir. **Salva'n tres.** *Songs Of Love and Hate* de Leonard Cohen, *Thick As a Brick* de Jethro Tull i *A Night At the Opera* de Queen. **Grups o músics de capçalera.** Leonard Cohen, Vetusta Morla i molts més. **Un concert (com a públic) per recordar.** Mano Negra al Nexus de Vic.

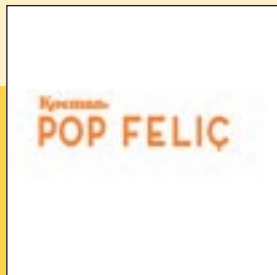
NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

ANEGATS
'Sempre'

Aquest agost l'històric grup de pop-rock de Son Cervera Anegats ha publicat *Sempre*, un disc amb el qual ja han anunciat que posaran fi a la seva trajectòria, que deixa un llegat de 10 discos –en 20 anys– i 100 cançons. Les nou últimes són en un àlbum on destaquen la balada de tall èpic "Música som" i l'homònima "Sempre", on s'acomodien cantant "sempre que mos haguem de menester, sempre que ho diguis, compareixeré, per sortir a volar de la teva mà". Aquests versos són una porta oberta a un futur retorn? Ves a saber.

KOEMAN
'Pop felix'

Koeman és el *tio* que va donar la primera Copa d'Europa al Barça amb un xutàs de falta a la pròrroga a Wembley. Era el 1992. I des de fa un temps també és un duet musical de Reus format per Emili Llamas i Gerard Alcover que ara acaba d'editar un primer disc. Hi trobem només set temes despreocupats i alegres de pop felix, teclats sintètics i percussions enllaunades. El més divertit de la banda, però, són els seus directes, on mesclen temes propis amb versions adaptades al català de *hits* de Rosalia o Sebastián Yatra.

LES SALVATGES
'Ni la tristesa'

Les salvatges es defineixen com un trio de punk-rock d'amistat, amor i odi. En realitat són els barcelonins Aitor Nieve, Clara Pinya i Gemma Crit i acaben de treure un nou disc amb deu temes que beuen del so dels grups californians dels 90. Es declaren com "una espècie de diplodocus que demostra que evolucionar no té res a veure amb devorar la resta ni saltar més amunt que ningú". Una banda, doncs, carregada de bones intencions. La meva cançó preferida és "Sota el fúnebre", dedicada al festival que es fa cada any sota la xemeneia del Sucre pel MMVV.

EL SO DE CAMINAR

Toni Juclà Colom

Quan un camina fa recorregut, quan un avança arriba a lloc, quan para deixen de fer so les seves passes. Si vas de pressa, el so et trasllada a una tribu tribal, enmig d'un ball de percussió, el cor s'accelera i el cos està en tensió. En el cas que vagis de turista un suau i sovint imperceptible so t'acompanya, com si fos música d'ambient. Quan estàs cansat s'intensifica el fregament a terra, com si tinguessis l'ànima als peus. Si camines alegrement voles al pas, tens la sensació de no tocar a terra. Sempre que t'acompanyen, s'unifiquen els sons, el ritme convida a gaudir del moment.

Però quants cops ens hem sentit el so del propi caminar? Segurament ens és més fàcil sentir-lo dels altres, dels que passen de llarg o dels que venen cap a nosaltres, dels que s'apropen amb la capacitat d'atraure l'atenció, provocant expectatives a l'encontre. Potser per sentir el propi caminar, primer, hem d'escoltar amb atenció el so de caminar dels altres, parar-hi atenció, augmentar la potencialitat de l'instint de fer servir les dues orelles per escoltar a fora, allò tan natural, ja que tenim la capacitat de moviment innata i integrada en el mateix ésser. Llavors només falta posar atenció al so que ens envolta. Un cop dirigim l'atenció plena cap a fora, podem obrir-nos a observar-nos cap a dins. Perquè no hi ha millor equilibri per sentir-nos tant a dins com a fora d'un mateix. Un fet tan simple, i senzill alhora, com escoltar el so que fem quan caminem ens acosta a sentir la mateixa presència en l'instant present, ens obre la porta de mantenir-nos conscients a la vida, fluir els diferents esdeveniments, tant físics com mentals, en un mateix moment.

De coses com aquestes parlarem en l'article setmanal. Exposarem el fet de compartir fets pràctics per viure la vida de manera més conscient. Posarem l'atenció a coses quotidianes, a successos habituals, en com ens relacionem amb el que ens envol-

ta i que passa a dins quan esdevé un fet a fora que ens porta a l'atenció del desenvolupament de l'acció. A partir d'aquí, cadascú té la possibilitat d'adquirir arguments perquè ens ajudin a potenciar els fets passatgers del moment en harmonia del pas del temps. Fer recerca per potenciar l'alegria interior a través de la connexió amb els inputs exteriors, enllaçar la raó amb les emocions perquè tot, aquest tot significa incloure-hi tant el positiu com el negatiu sense deixar-nos els neutres, ens guiïn a un bon aprenentatge de la senzillesa de viure la vida.

Cada divendres, estimat lector, tindràs un article del so de caminar. Alguns s'enllaçaran amb altres i d'altres sols intentaran provocar preguntes que cadascú, si li ve de gust, haurà de respondre. Però tots seran articles des del no saber per aprendre. No pretenem dictar arguments irrefutables, ni predicar camins a seguir, ni molt menys afirmar certes absolutes. Sinó que a través d'aquestes quatre ratlles un aprengui a compartir el coneixement de gaudir la vida de manera més conscient i plena.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 06-09-2024 al 12-09-2024

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

A la feina potser t'anirà bé ser cautelós i no parlar de més. La prudència, en general, serà bona aliada. Poses la casa a punt i fas alguns canvis o una petita reforma.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

En aquests dies podries gastar més del que és normal. A la feina gaudeixes d'un millor ambient. Si no tens parella, amb dos planetes a Casa V, l'amor es pot fer present.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

En aquest moment prefereixes guardar informació per tu perquè has après que no tothom és de fiar. Pots començar un negoci o activitat lucrativa amb un germà o amiat.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

La Lluna creixent pot portar noves activitats o fins i tot una nova manera de veure les coses que t'ajudarà. Augmenten els desplaçaments o les gestions administratives.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Trobada familiar per parlar d'un assumpte que t'afecta. Pot ser que aquestes vacances hagi gastat molt i iniciis un pla d'estalvi. Escriure sobre el que sents t'anirà bé.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Amb el Sol i Mercuri al teu signe et sents amb ànim de començar un projecte o de bregar amb el dia a dia. L'amor pot sorgir en una xarxa social o en un transport públic.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Dones voltes a un tema vinculat a la feina o a l'economia i no et decideixes. Si prens decisions et sentiràs millor. Amb Venus al teu signe després un atractiu especial.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Venus a Casa XII inclina que cerquis la pau i a crear espais de tranquil·litat a casa. Pots estar enamorant-te d'algú, però no tens clar si aquesta persona et convé.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Prens decisions al sector professional. Si a la feina no et tracten bé, un advocat t'informarà dels teus drets. Pots fer noves amistats amb persones de més edat que tu.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Venus a Casa X protegeix els assumptes laborals i pots rebre un reconeixement o un augment de sou. Si viatges, aprofites per visitar algun amic que fa temps que no veus.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

El sector laboral s'activa. Si cercaves feina, es donen oportunitats. En l'amor pot sorgir l'atracció amb una persona estrangera o amb algú a qui coneixes en un viatge.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Amb Sol i Mercuri per la Casa VII tens més ganes de relacionar-te i vas a alguna trobada o activitat grupal. Si tens parella, és bon moment per parlar de temes delicats.

PANTALLES I BOTONS

Isaac Muntadas

Black Myth: Wukong Pals injustos pel mico xinès més polèmic

El març passat ens va deixar un dels mangakes més coneguts del planeta, el japonès Akira Toriyama (68 anys), el creador de *Bola de Drac*. El que no se sap tant és que Toriyama es va inspirar en una obra clàssica de la literatura xinesa del 1592 per donar vida a personatges icònics com en Son Goku i en Vegeta. Es tracta de *Viatge a l'Oest*, de Wu Cheng'en. A Toriyama li hauria encantat veure que aquest agost la companyia xinesa de videojocs Game Science ho ha petat amb *Black Myth: Wukong*, que es basa en la novel·la del segle XVI per explicar les aventures d'un mico anomenat El Predestinat.

Black Myth: Wukong va vendre més de deu milions de còpies en la seva primera setmana a la venda, tot i sortir el 20 d'agost, un mal mes per als videojocs. Tenim més temps, però més activitats per fer i menys ganes d'estar tancats a casa jugant. A més, va acumular més de 2,2 milions de jugadors simultanis a Steam (el rècord és de *PUBG* amb 3,2

milions, un *battle royale* de tots contra tots). Una barbaritat. I per davant de jocs tan esperats com *Elden Ring* o *Cyberpunk: 2077*. L'explicació és que s'ha fet molta publicitat a la Xina i allà hi ha molts jugadors potencials. Però el nostre simi també ha tingut detractors a les xarxes socials per la manca d'igualtat. Un rumor assegurava que els creadors del joc es van negar a pagar 7 milions de dòlars a Sweet Baby Inc, una consultora que es dedica a assessorar en temes d'igualtat i diversitat. De fet, algun mitjà especialitzat va baixar-li la nota per no tenir "prou diversitat".

És difícil creure's anàlisis que es queixen de la diversitat quan la gran majoria dels personatges i enemics són animals. Són els mateixos que critiquen el joc per ser lineal i ser un *hack and slash* (molt combat cos a cos) amb ànima de *boss rush* (encadenar enemics finals un darrere l'altre). Són gent que no ha passat del capítol 1, perquè en el 2 has d'anar amb llapis i paper per no perdre't

explorant. I també hi apareixen personatges femenins d'una gran rellevància, però cal avançar en la trama. Sobre la dificultat, no arriba a la d'un joc *souls-like* (joc de rol o d'acció molt difícil), però suareu tinta amb alguns enemics finals. *Spoiler*. El tigre del capítol 2 és un sanguinari.

Però no tot són flors i violes. Només podreu repartir llenya amb el bastó del mico a la PS5 i al PC. Per ara, no sortirà a la Xbox Series S i X. Les males llengües diuen que hi ha un acord d'exclusivitat temporal amb Sony. Game Science ho negava i deia que havia endarrerit la versió d'Xbox per optimitzar-la. Sigui com sigui, el pitjor pecat és que el joc té un format físic fals. És a dir, la caixa ve sense el disc i només amb un codi de descàrrega. Una broma de mal gust. He optat per agafar-lo digital, tot i que solo ser dels clàssics. Per acabar amb un somriure, aniré al YouTube a escoltar la cançó *El origen de Goku*, d'en Pasqu i en Rodri. Ho claven!

Plataformes:
PlayStation 5 i PC

Gènere:
Rol

Idioma textos:
Castellà

Idioma veus:
Anglès i xinès

Format / Preu:
Físic (sí, sense el disc) i digital / 69,99 euros

Desenvolupador i distribuïdor
Game Science

OFERTA CULTURAL

J. Vilarrodà / T. Terradas

Tornen els tres dies de música barroca a Sant Martí Sescorts

Windu. Ariadna Savall i Petter Udland. Pérgamo Ensemble. Divendres, 6, i dissabte, 7, 9 vespre. Diumenge, 8, 7 tarda. Església de Sant Martí Sescorts.

Els tres dies del Cap de Setmana de Música Barroca, a l'església de Sant Martí Sescorts, arriben a la vuitena edició havent-se fet un lloc en el calendari musical osonenc i amb un públic de seguidors fidel. Tres concerts singulars que comencen aquest divendres amb el quartet de flautes Windu (a la foto).

Carola Ortiz presenta el nou àlbum al Festibalmes

'Cantareras'. Carola Ortiz i Àlex Guitart. Teatre Pare Casals, Sant Esteve de Palautordera. Dissabte, 7 de setembre, 20.00h.

Carola Ortiz presenta en mode duet, juntament amb Àlex Guitart, el seu últim àlbum *Cantareras* aquest dissabte a Sant Esteve de Palautordera. En aquest concert oferiran un repertori ibèric i mediterrani amanit amb textures electròniques, improvisacions jazzístiques i instruments de percussió i corda, tant ibèriques com orientals, fusionant sonoritats, melodies i històries de cultures aparentment distants.

CINECLUB

'Bonnard, el pintor y su musa'

AC GRANOLLERS
6, 7, 8 i 9 de setembre de 2024
Cinema Edison

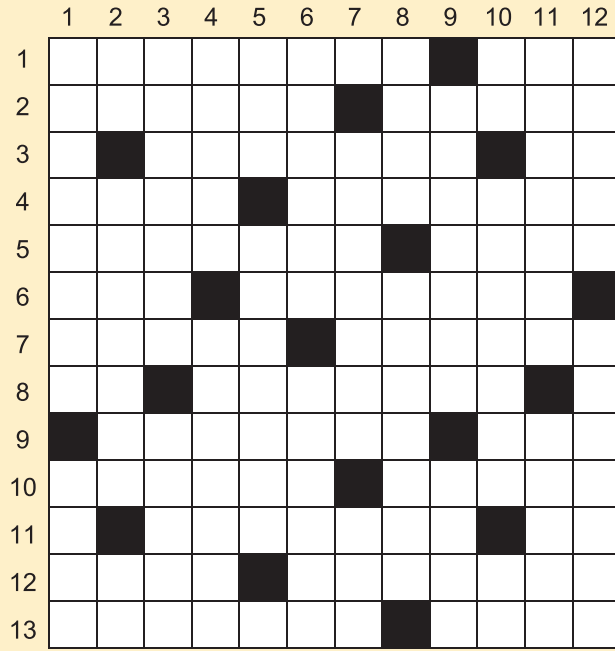
Pierre Bonnard no seria el famós pintor sense Marthe, la seva enigmàtica musa i companya, que apareix en més d'un terç de la seva obra. La pel·lícula explora la seva complexa relació, marcada per la reclusió i la dependència mútua. Marthe, amb la seva forta personalitat i misteriós passat, inspira profundament Bonnard, influint en el seu art fins al final.

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. Tan funest i macabre com pot ser un accident de circulació. Port tan modern que no admet embarcacions / 2. Tornar-hi, com de costum. Donació en funcions (esperem) de pagament / 3. Cap de nosaltres. Si fos atrevit, paradoxalment, no diria això que dic. Al centre de cada conreu / 4. Calla gairebé mig quilòmetre. Semblen bitxos ben manyacs, però són bolets / 5. Els valencians el troben semblant. Aquest a qui s'assembla és a l'Eloïse, però en noi / 6. Omplen el cor de l'atleta. No caduca mai: serà sempre un caragirat / 7. Sol·liciti la reducció dels instints. Despertes tots els contingents de reclutes forçosos / 8. Fan companyia a l'americana. És a l'oxalat com a la neura la neurosi. De les dues en punt / 9. Sotmetre la perdiu a la prova de la barca. Estan en consonància amb Namíbia / 10. Confio que el cavall el noti, quan l'hi clavi. Menús en mal estat detectables d'un cop de nas / 11. La fi del fil. Llevi la part superficial de la fusta de Llavorsí. Traç sense vores / 12. Com a imatge és venerable. Cobrir amb la flassada (i res d'alletar) / 13. Vèncer la inèrcia a còpia de sacseig. Com a part de les represàlies, amaneixi.

VERTICALS: 1. Quadre que no entrarà mai al circuit de l'art. Per als putxinel·lis és tota una provocació / 2. Ambit sense. El registre civil no els accepta, per dolents. El millor que surt del pit / 3. Veneres absurdament aquests armariets blancs i freds. Serenitat exigible a un electricista / 4. Tan vaporós que és fàcil que s'enlairi. Quinze mil osonencs per una ampolla de cava / 5. Sardina en vaga de fam. Com una fava però amb ganes d'escriure. Del punt a les dues / 6. Impost per

organitzar un bon homenatge. Junyir els bous per no saber pronunciar 'aixovar' / 7. Escàs ús de raó. Quan perd el fil ja no es pot ni moure. Sortida sud de la place Vendôme / 8. Quan se'n té molta ja no se'n té cap. Desig incontrolat d'obrir l'aixeta / 9. Són ideals per dur-hi els ciris i acabar de passar les borratxeres. Els marrecs de can Pecanins / 10. Al suc i al bruc. Amb cinc o sis centímetres ja juguen els equips inferiors. Dues d'una tacada / 11. Li agafa al bisbe de Toledo quan es queda sense ràdio. Aquest sí que entra al circuit de l'art, però el de carrer / 12. S'hi fan transaccions comercials només amb cèntims. Un talp en aigües oceàniques.

SUDOKUS

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: mitjana

	5		9		4	6	1	
			2					4
6	4		3			2		
				9	1		3	8
						9		1
				3	5	4		6
4	3			7	9			
							4	7
	7	2	5			3		

Dificultat: difícil

				7			6	
3	9					4	8	
	6		2	8				3
6	2		3	5	8	7		
5	7	4						
2		5		6				
9	3	6	7		2			
8			5				4	

QUADRE NUMÈRIC

	+	7	+		17
+		-		-	
	-	3	+	9	11
+		-		+	
	-	4	-		-9
8		0		5	

SOPA DE LLETRES

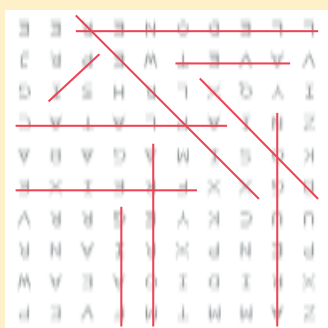
Z	A	M	M	T	M	F	V	E	P
X	R	I	D	I	O	A	E	A	W
P	E	N	P	X	R	I	A	N	R
U	U	C	K	Y	E	G	R	R	V
B	G	X	X	F	R	E	I	X	E
K	O	S	T	M	A	G	A	R	A
Z	N	I	A	P	L	A	T	A	C
I	Y	Q	X	L	R	H	S	I	G
V	A	V	E	T	W	E	P	R	J
L	L	E	D	O	N	E	R	E	E

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Avet
- Boix
- Catalpa
- Faig
- Freixer
- Lledoner
- Morera
- Noguera
- Pi
- Xiprer

SOLUCIONS

	5	0	8	
-9	6	-	4	-
	+		-	
11	9	+	3	-
	-		-	
17	8	+	7	+

2	5	7	9	8	4	6	1	3
9	1	3	2	5	6	8	7	4
6	4	8	3	1	7	2	9	5
5	2	6	4	9	1	7	3	8
3	8	4	7	6	2	9	5	1
7	9	1	8	3	5	4	2	6
4	3	5	6	7	9	1	8	2
8	6	9	1	2	3	5	4	7
1	7	2	5	4	8	3	6	9

Dificultat: mitjana

4	5	8	9	7	3	1	6	2
3	9	2	6	1	5	4	8	7
7	6	1	2	8	4	5	9	3
1	8	3	4	9	7	6	2	5
6	2	9	3	5	8	7	1	4
5	7	4	1	2	6	9	3	8
2	4	5	8	6	1	3	7	9
9	3	6	7	4	2	8	5	1
8	1	7	5	3	9	2	4	6

Dificultat: difícil

1	S	I	N	I	S	T	R	E	U	S	B
2	I	T	E	R	A	R	D	A	C	I	O
3	N	V	E	R	I	T	A	T	N	R	
4	O	M	E	T	B	I	T	X	A	V	S
5	P	A	R	E	U	T	E	L	O	I	
6	T	L	E	U	T	E	P	R	E	P	
7	I	N	S	T	I	L	L	E	V	E	S
8	C	O	L	L	O	S	O	O			
9	S	O	L	A	L	A	R	A	N	M	B
10	E	S	P	E	R	O	E	N	S	U	M
11	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L
12	I	D	O	L	A	M	A	N	A	R	
13	I	S	A	L	I						